

26.12.2023

2023–2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI
BOYABAT REHBERLİK VE ARAŞTIRMA
MERKEZİ
OKUL RİSK HARİTALARI SONUÇ
RAPORU

SİNOP
ARALIK,2023

1. GİRİŞ	1
1.1. İLGİLİ YASAL DAYANAK.....	1
1.2. AMAÇ	1
1.3. ÖNEM:.....	1
1.4. SINIRLILIKLAR	1
2. YÖNTEM	2
2.1. ÖRNEKLEM.....	2
2.2. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	2
2.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARININ TANITIMI.....	2
3. BULGULAR	4
3.1. TANIMLAYICI İSTATİSTİK BİLGİLERİ	4
3.2. BOYABAT İLÇESİ RİSK HARİTASI VERİLERİ.....	5
3.3. DURAĞAN İLÇESİ RİSK HARİTASI VERİLERİ	7
3.4. SARAYDÜZÜ İLÇESİ RİSK HARİTASI VERİLERİ.....	9
3.5. TÜM İLÇELERİN TOPLAM RİSK HARİTASI VERİLERİ.....	11
4. SONUÇ VE ÖNERİLER	13

1.GİRİŞ

- Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği (18.Madde- m; 21.Madde (4)-b/3; 23.Madde 1-d)
- Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Araştırma Merkezi Yönergesi (5.Madde (3)-b/2)

1.2. AMAÇ:

Bu çalışmada Sinop ilindeki Boyabat Rehberlik ve Araştırma Merkezi olarak hizmet bölgemizde (Boyabat, Durağan ve Saraydüzü İlçeleri) yer alan okullardaki öğrencilere risk haritası uygulamaları yapılarak, görev alanındaki risk faktörlerini tespit etmek, elde edilen bu veriyi eğitim kalitesinin artırılmasında, mevcut sorunları azaltıcı eğitim uygulamalarının geliştirilmesi ve uygulanmasında referans veri olarak kullanmak suretiyle okullarımıza gerekli desteği vermek amaçlanmıştır.

1.3. ÖNEM:

Öğrencilerin bir bütün olarak gelişimlerini desteklemek ve gelişimlerini olumsuz yönde etkileyebilecek risk etmenlerini azaltmak, koruyucu etmenleri artırmak amacıyla sunulan hizmetler gelişimsel ve önleyici hizmetler içerisinde yer almaktadır. Boyabat Rehberlik ve Araştırma Merkezi olarak sorumluluk bölgemizdeki Boyabat, Durağan ve Saraydüzü ilçelerindeki okul psikolojik danışma ve rehberlik servislerinden alınan veriler doğrultusunda okul ve bölge risk haritaları oluşturulmuştur. Risk faktörlerinin, önleyici hizmetler kapsamında değerlendirilmesi ve yapılacak çalışmalara kaynaklık etmesi planlanmaktadır. Yapılan değerlendirmenin, önleyici çalışmaların planlanmasında referans veri oluşturmak için fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Planlanan çalışmalar sayesinde öğrencilerin gelişimlerinin olumlu yönde etkilenmesi, eğitimin daha verimli sunulması, rehberlik hizmetlerinin etkililiğinin artırılması, mevcut sorunların azaltılması öngörülmektedir.

1.4. SINIRLILIKLAR:

Bu değerlendirme raporu;

- 2023-2024 eğitim öğretim yılında ilçemiz sorumluluk bölgesindeki (Boyabat, Durağan ve Saraydüzü) okulların risk haritalarının DYS üzerinden kurumumuza gönderilen verileri ile sınırlıdır.
- Sınıf Risk Haritası ve Okul Risk Haritasındaki 35 maddeye verilen cevaplarla sınırlıdır.

2. YÖNTEM

2.1. ÖRNEKLEM

Bu değerlendirme raporunun örnekleme; Sinop/Boyabat Rehberlik ve Araştırma Merkezi hizmet bölgesindeki (Boyabat, Durağan ve Saraydüzü) yer alan okul risk haritasını DYS üzerinden kurumumuza gönderen 45 okuldan elde edilen verilerle oluşturulmuştur.

2.2. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

- 1) Sınıf Rehber Öğretmenlerince doldurulan ve Okul Psikolojik Danışma ve Rehberlik Servisine teslim edilen Sınıf Risk Haritası Formu (Toplam 35 Madde).
- 2) Okul PDR Servisince Sınıf Rehber Öğretmenlerin teslim ettiği Sınıf Risk Haritası Raporlarındaki verilerin girilmesiyle oluşan Okul Risk Haritası Formu (Toplam 35 Madde).
- 3) Okul Risk Haritası Formu'ndaki okullara ait genel verilerin Boyabat Rehberlik ve Araştırma Merkezi'nde toplanıp istatistiksel analizlerinin yapılması

2.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARININ TANITIMI

2.3.1. Sınıf Risk Haritası Yönergesi

SINIF RİSK HARİTASI YÖNERGESİ

KULLANIM AMACI
Sınıf/şubelerde öğrencilerin risk gruplarında yer alma durumlarını belirlemek için kullanılır.

KİMLER KULLANIR
Sınıf/şube rehber öğretmeni tarafından doldurulur. Bir örneği rehberlik servisine iletilir.

DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR
Risk haritasında yer alan risk alanları, objektif değerlendirmeyle belirlenebilecek durumlar dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bununla birlikte gözlem, görüşme ve bireyi tanıma teknikleri sonucunda elde edilen bilgiler ile risk grubunda olduğu belirlenen öğrenciler de "diğer" kategorisi altında rehberlik servisine bildirilir. Örneğin özgüven eksikliği olan, antisosyal davranış gösteren, okula karşı olumsuz tutum sergileyen, sınıfta dışlanan, akran zorbalığına maruz kalan, şiddet eğilimi olan, ailesinin olanaklarından dolayı sosyal yaşantı eksikliği olan, istismar türlerine (fiziksel, cinsel, duygusal, ekonomik) maruz kalan, anne baba tutumları dolayısıyla olumsuz davranış gösteren, ihmal türlerine (duygusal, fiziksel, eğitim, sağlık) maruz kalan, alkol, madde ya da teknoloji bağımlılığı olan öğrenciler vb.

2.3.2. Okul Risk Haritası Yönergesi

OKUL RİSK HARİTASI YÖNERGESİ

KULLANIM AMACI
Okul/kurumlarda öğrencilerin risk gruplarında yer alma durumlarını, grup ve birey bazında yapılacak çalışmaların belirlemek için kullanılır.

KİMLER KULLANIR
Rehberlik öğretmeni tarafından doldurulur. Sınıf risk haritalarına ait verilerin birleştirilmesiyle oluşturulur.

DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR
Risk haritasında yer alan risk alanları, objektif değerlendirmeye belirlenebilecek durumlar dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bununla birlikte gözlem, görüşme ve bireyi tanıma teknikleri sonucunda elde edilen bilgiler ile risk grubunda olduğu belirlenen öğrenciler de çalışmalara dahil edilir. Örneğin özgüven eksikliği olan, antisosyal davranış gösteren, okula karşı olumsuz tutum sergileyen, sınıfta dışlanan, akran zorbalığına maruz kalan, şiddet eğilimi olan, ailesinin olanaklarından dolayı sosyal yaşantı eksikliği olan, istismar türlerine (fiziksel, cinsel, duygusal, ekonomik) maruz kalan, anne baba tutumları dolayısıyla olumsuz davranış gösteren, ihmal türlerine (duygusal, fiziksel, eğitim, sağlık) maruz kalan, alkol, madde ya da teknoloji bağımlılığı olan öğrenciler vb.

2.3.3. Risk Haritası Soru Listesi

Nu.	Madde	Nu.	Madde
1	Anne en fazla ilkokul mezunu	19	Ailesinde ruhsal hastalığı olan
2	Baba en fazla ilkokul mezunu	20	Ailesinde Bağımlı Bireyler Bulunan(alkol/madde)
3	Tek çocuk olan	21	Ailesinde cezai hükmü bulunan
4	5 ve üstü kardeşi olan	22	Ailesi mevsimlik işçi olan
5	Anne ve babası ayrı yaşayan	23	Aile içi şiddete maruz kalan
6	Anne ve babası boşanmış olan	24	Özel Yetenekli tanısı olan
7	Yalnızca annesi ile yaşayan	25	Yetersizlik alanında özel eğitim raporuolan
8	Yalnızca babası ile yaşayan	26	Süreğen hastalığı olan
9	Annesi hayatta olmayan	27	Ruhsal hastalığı olan
10	Babası hayatta olmayan	28	Danışmanlık Tedbir Kararı Olan
11	Anne ve babası hayatta olmayan	29	Eğitim Tedbir Kararı Olan
12	Şehit çocuğu	30	Maddi Sıkıntı Yaşayan
13	Yalnızca büyükanne/büyükbabasıyla yaşayan	31	Sürekli Devamsız olan
14	Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	32	Bir işte çalışan
15	Koruyucu aile gözetiminde olan	33	Akademik Başarısı Düşük
16	Sevgi Evlerinde kalan	34	Riskli akran grubuna dâhil olan
17	Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumunda kalan	35	Diğer
18	Ailesinde süreğen hastalığı olan		

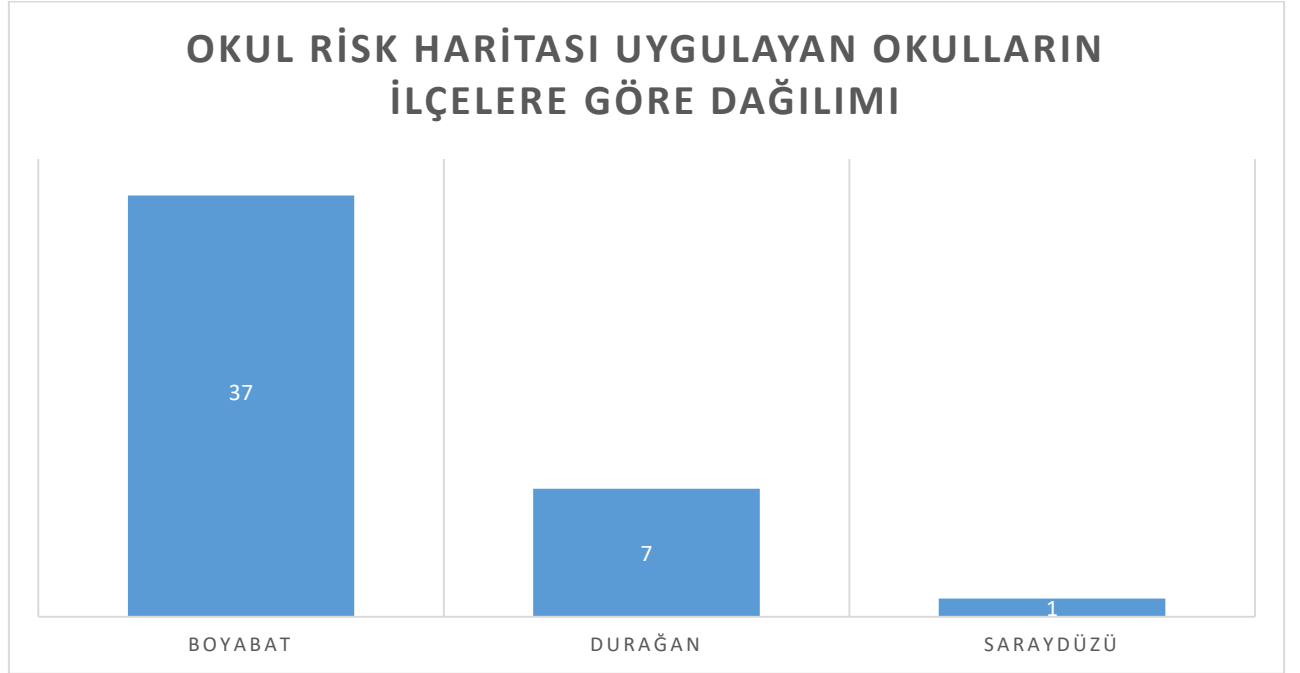
3. BULGULAR

Değerlendirme raporunda elde edilen bulgular aşağıda sırasıyla ayrı ayrı verilmiştir.

3.1. TANIMLAYICI İSTATİSTİK BİLGİLERİ

Tablo 1: İlçelere Göre Okul Risk Haritası Tanımlayıcı İstatistik Bilgileri

İlçeler	Okul Risk Haritası Gönderen Okul Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı	Risk Haritası Uygulanan Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı/Risk Haritası uygulanan öğrenci sayısına oranı yüzdelik
Boyabat	37	8038	8038	%100
Durağan	7	2258	1134	%50
Saraydüzü	1	286	123	%43
Toplam	45	10.569	9.295	%87,9

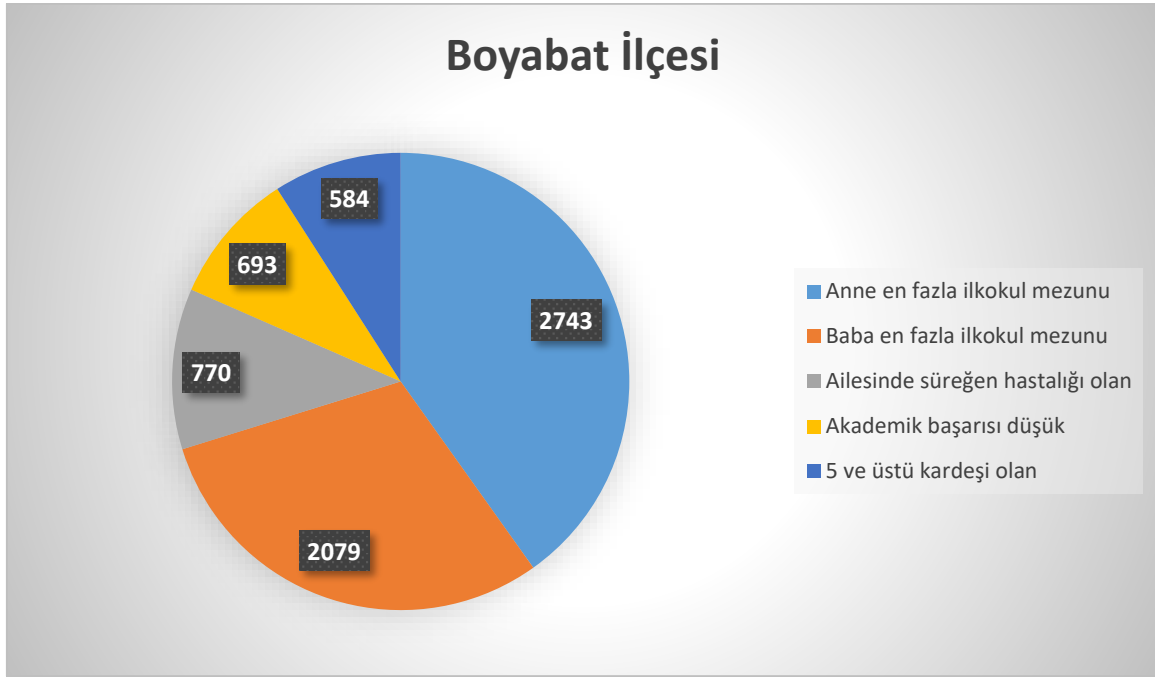

Grafik 1: Örneklemin İlçelere Göre Dağılımları

3.2.BOYABAT İLÇESİ TÜM OKULLAR RİSK HARİTASI VERİLERİ

Tablo 2: Boyabat İlçesine Ait İlçe Risk Haritası Verileri

Sıra	Madde No	Madde	Top.	%	Sıra	Madde No	Madde	Top.	%
1	1	Anne en fazla ilkokul mezunu	2743	24,8	19	10	Babası hayatta olmaya	89	0,80
2	2	Baba en fazla ilkokul mezunu	2079	18,8	20	19	Ailesinde ruhsal hastalığı olan	89	0,80
3	18	Ailesinde süregelen hastalığı olan	770	6,9	21	32	Bir işte çalışan	85	0,76
4	33	Akademik başarısı düşük	693	6,2	22	24	Özel yetenekli tanısı olan	82	0,74
5	4	5 ve üstü kardeşi olan	584	5,2	23	34	Riskli akran grubuna dahil olan	51	0,46
6	30	Maddi sıkıntı yaşayan	563	5,09	24	27	Ruhsal hastalığı olan	44	0,39
7	6	Anne ve babası boşanmış olan	446	4,03	25	28	Danışmanlık tedbiri kararı olan	40	0,36
8	3	Tek çocuk olan	374	3,38	26	9	Annesi hayatta olmayan	39	0,35
9	27	Süregelen hastalığı olan	334	3,02	27	14	Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	22	0,19
10	25	Yetersizlik alanında Özel Eğitim Raporu olan	330	2,9	28	23	Aile içi siddete maruz kalan	21	0,19
11	7	Yalnızca annesi ile yaşayan	302	2,73	29	35	Diğer	18	0,16
12	5	Anne ve babası ayrı yaşayan	301	2,72	30	29	Eğitim tedbiri kararı olan	15	0,13
13	22	Ailesi mevsimlik işçi olan	291	2,63	31	11	Anne ve babası hayatta olmayan	5	0,04
14	31	Sürekli devamsız olan	171	1,54	32	12	Şehit çocuğu	0	0
15	8	Yalnız babası ile yaşayan	136	1,23	33	16	Sevgi Evleri'nde kalan	0	0
16	13	Yalnızca büyükanne/büyükbabasıyla yaşayan	119	1,07	34	15	Koruyucu aile gözetiminde olan	0	0
17	21	Ailesinde cezai hükmü bulunan	106	0,95	35	17	Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu'nda kalan	0	0
18	20	Ailesinde bağımlı bireyler bulunan (alkol/madde)	102	0,92	Toplam İşaretlenen Madde Sayısı			11.044	100

Grafik-2: Boyabat İlçe Risk Haritasına Göre En Çok İşaretlenen 5 Madde Dağılımı

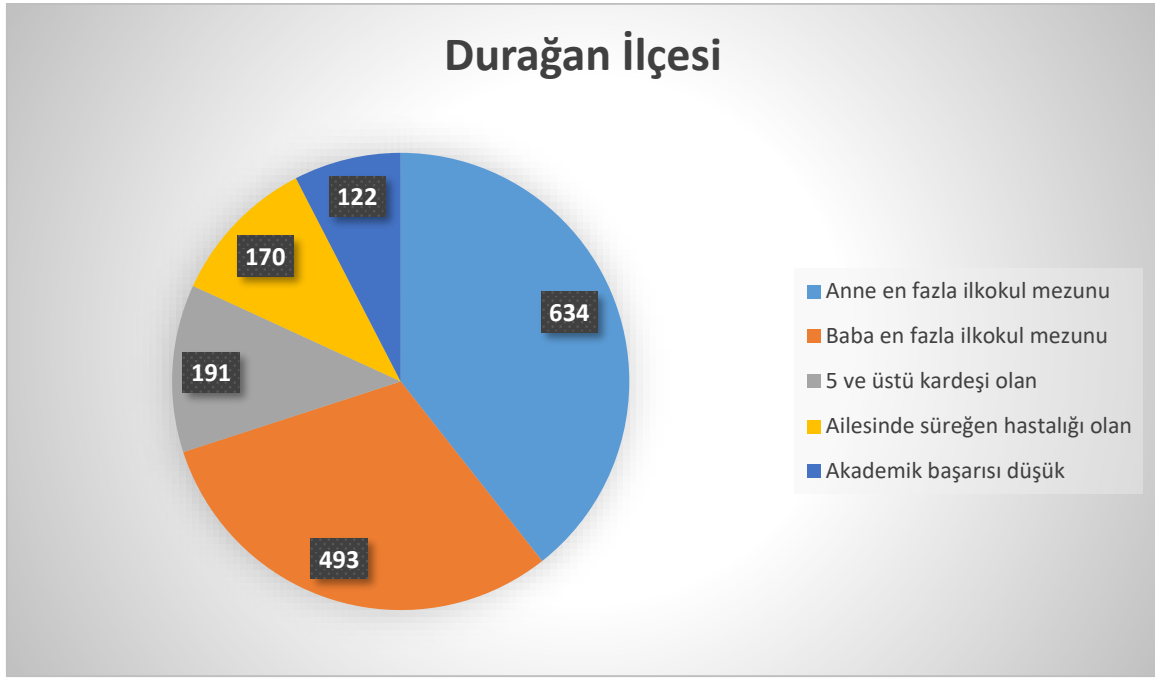
Sinop ili Boyabat ilçesine ait risk haritası Grafik-2’de maddeler en fazla işaretlenenden en az işaretlenene doğru azalan sırada verilmiştir. Tabloya baktığımızda Boyabat ilçesinde en yüksek frekansa sahip ilk beş risk maddesinin şunlar olduğu görülmektedir: “Anne en fazla ilkokul mezunu” 2743 (%24,8), “Baba en fazla ilkokul mezunu” 2079 (%18,8), “Ailesinde süreğen hastalığı olan” 770 (%6,9), ‘Akademik başarısı düşük’ 693 (%6,2) olduğu; “5 ve üstü kardeşi olan” öğrenci sayısı ise 584 (5,2)’tir.

Tablo-2’de frekans sıralamasında önem sırasına göre ikinci gruptaki 5 maddeye baktığımızda risk gruplarının şu şekilde sıralandığı görülmektedir: “Maddi sıkıntı yaşayan” 563 (%5,09); “Anne ve babası boşanmış olan” 446 (%4,03); “Tek çocuk olan” 374 (% 3,38); “Süreğen hastalığı olan” 334 (%3,02) öğrencinin olduğu; “Yetersizlik alanında özel eğitim raporu olan” öğrenci sayısının ise 330 (%2,9) olduğu tablodan elde edilmiştir.

3.3.DURAĞAN İLÇESİ RİSK HARİTASI VERİLERİ

Tablo 3: Durağan İlçesine Ait İlçe Risk Haritası Verileri

Sıra	Madde No	Madde	Top.	%	Sıra	Madde No	Madde	Top.	%
1	1	Anne en fazla ilkokul mezunu	634	29,5	19	21	Ailesinde cezai hükmü bulunan	13	0,60
2	2	Baba en fazla ilkokul mezunu	493	23,01	20	8	Yalnızca babası ile yaşayan	12	0,56
3	4	5 ve üstü kardeşi olan	191	8,9	21	22	Ailesi mevsimlik işçi olan	12	0,56
4	18	Ailesinde süreğen hastalığı olan	170	7,9	22	9	Annesi hayatta olmayan	8	0,37
5	33	Akademik başarısı düşük	122	5,6	23	34	Riskli akrana grubuna dahil olan	8	0,37
6	30	Maddi sıkıntı yaşayan	86	4,01	24	27	Ruhsal hastalığı olan	6	0,28
7	26	Süreğen hastalığı olan	77	3,59	25	14	Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	3	0,14
8	6	Anne ve babası boşanmış olan	46	2,14	26	24	Özel Yetenekli tanısı olan	2	0,09
9	5	Anne ve babası ayrı yaşayan	36	1,68	27	23	Aile içi şiddete maruz kalan	1	0,04
10	10	Babası hayatta olmayan	34	1,58	28	28	Danışmanlık Tedbiri kararı olan	1	0,04
11	7	Yalnızca annesi ile yaşayan	33	1,54	29	29	Eğitim tedbiri kararı olan	1	0,04
12	25	Yetersizlik alanında Özel Eğitim Raporu olan	33	1,54	30	35	Diğer	1	0,04
13	3	Tek çocuk olan	27	1,26	31	11	Anne ve babası hayatta olmayan	0	0
14	19	Ailesinde ruhsal hastalığı olan	25	1,16	32	12	Şehit çocuğu	0	0
15	20	Ailesinde bağımlı bireyler bulunan (alkol/madde)	19	0,88	33	15	Koruyucu aile gözetiminde olan	0	0
16	13	Yalnızca büyükanne/büyükbabasıyla yaşayan	18	0,84	34	16	Sevgi Evleri'nde kalan	0	0
17	31	Sürekli Devamsız olan	17	0,79	35	17	Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu'nda kalan	0	0
18	32	Bir işte çalışan	14	0,65	Toplam İşaretlenen Madde Sayısı			2142	100

Grafik-3: Durağan İlçe Risk Haritasına Göre En Çok İşaretlenen 5 Madde Dağılımı

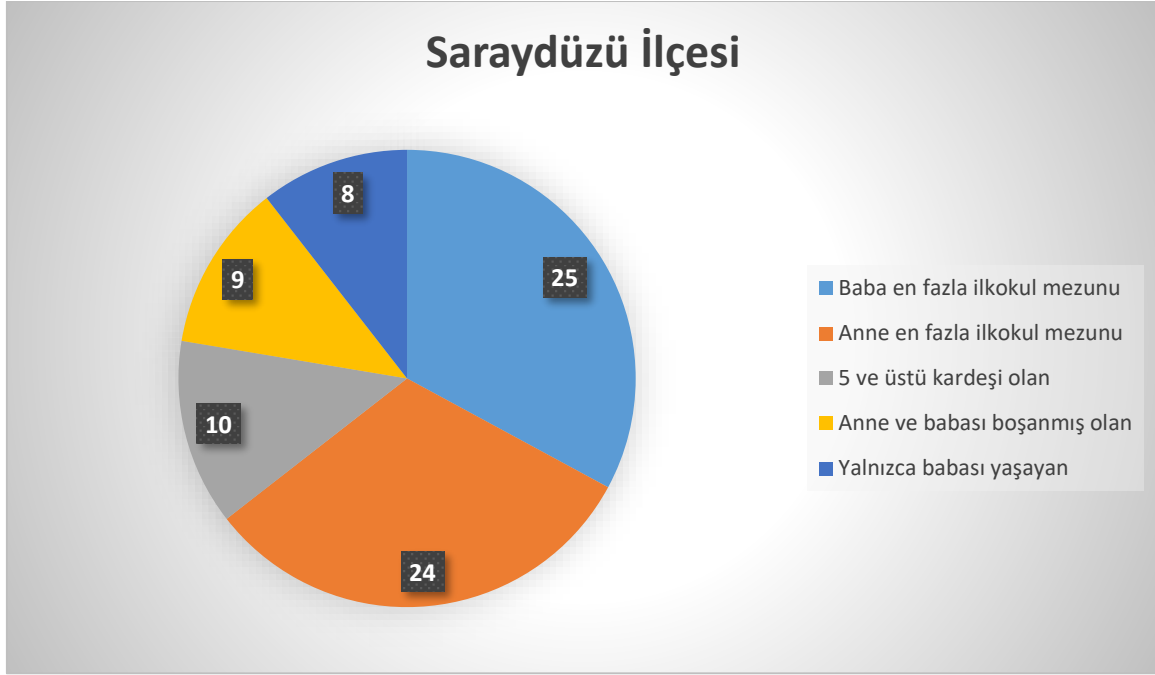
Sinop ili Durağan ilçesine ait risk haritası Tablo-3’de maddeler en fazla işaretlenenden en az işaretlenene doğru azalan sırada verilmiştir. Tabloya baktığımızda Durağan ilçesinde en yüksek frekansa sahip ilk beş risk maddesinin şunlar olduğu görülmektedir: “Anne en fazla ilkokul mezunu” 634 (%29,5), “Baba en fazla ilkokul mezunu” 493 (%23,01), “5 ve üstü kardeşi olan” 191 (%8,9), “Ailesinden süreğen hastalığı olan” 170 (%7,9), “Akademik başarısı düşük” öğrenci sayısı ise 122 (%5,6)’dir.

Tablo-3’de frekans sıralamasında önem sırasına göre ikinci gruptaki 5 maddeye baktığımızda risk gruplarının şu şekilde sıralandığı görülmektedir: “Maddi sıkıntı yaşayan” 86 (%4,01); “Süreğen hastalığı olan” 77 (%3,59); “Anne ve babası boşanmış olan” 46 (%2,14) öğrencinin olduğu; “Anne ve babası ayrı yaşayan” öğrenci sayısının ise 36 (%1,68); ‘Babası hayatta olmayan’ öğrenci sayısının 34(%1,58) olduğu tablodan elde edilmiştir.

3.4.SARAYDÜZÜ İLÇESİ RİSK HARİTASI VERİLERİ

Tablo 4: Saraydüzü İlçesine Ait İlçe Risk Haritası Verileri

Sıra	Madde No	Madde	Top.	%	Sıra	Madde No	Madde	Top.	%
1	2	Baba en fazla ilkokul mezunu	25	21,5	19	10	Babası hayatta olmayan	0	0
2	1	Anne en fazla ilkokul mezunu	24	20,6	20	11	Anne ve babası hayatta olmayan	0	0
3	4	5 ve üstü kardeşi olan	10	8,6	21	12	Şehit çocuğu	0	0
4	6	Anne ve babası boşanmış olan	9	7,7	22	14	Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	0	0
5	8	Yalnızca babası ile yaşayan	8	6,8	23	15	Koruyucu aile gözetiminde olan	0	0
6	5	Anne ve babası ayrı yaşayan	6	5,1	24	16	Sevgi Evleri'nde kalan	0	0
7	18	Ailesinde süreğen hastalığı olan	6	5,1	25	17	Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu'nda kalan	0	0
8	33	Akademik başarısı düşük	5	4,3	26	19	Ailesinde ruhsal hastalığı olan	0	0
9	3	Tek çocuk olan	4	3,4	27	22	Ailesi mevsimlik işçi olan	0	0
10	21	Ailesinde cezai hükmü bulunan	4	3,4	28	23	Aile içi şiddete maruz kalan	0	0
11	7	Yalnızca annesi ile yaşayan	3	2,5	29	24	Özel Yetenekli tanısı olan	0	0
12	30	Maddi sıkıntı yaşayan	3	2,5	30	27	Ruhsal hastalığı olan	0	0
13	13	Yalnızca büyükanne/büyükbabasıyla yaşayan	2	1,7	31	28	Danışmanlık Tedbiri kararı olan	0	0
14	25	Yetersizlik alanında Özel Eğitim Raporu olan	2	1,7	32	29	Eğitim Tedbiri kararı olan	0	0
15	26	Süreğen hastalığı olan	2	1,7	33	32	Bir işte çalışan	0	0
16	9	Annesi hayatta olmayan	1	0,86	34	34	Riskli akran grubuna dahil olan	0	0
17	20	Ailesinde bağımlı bireyler bulunan (alkol/madde)	1	0,86	35	35	Diğer	0	0
18	31	Sürekli Devamsız olan	1	0,86	Toplam İşaretlenen Madde Sayısı			116	100

Grafik-4: Saraydüzü İlçe Risk Haritasına Göre En Çok İşaretlenen 5 Madde Dağılım

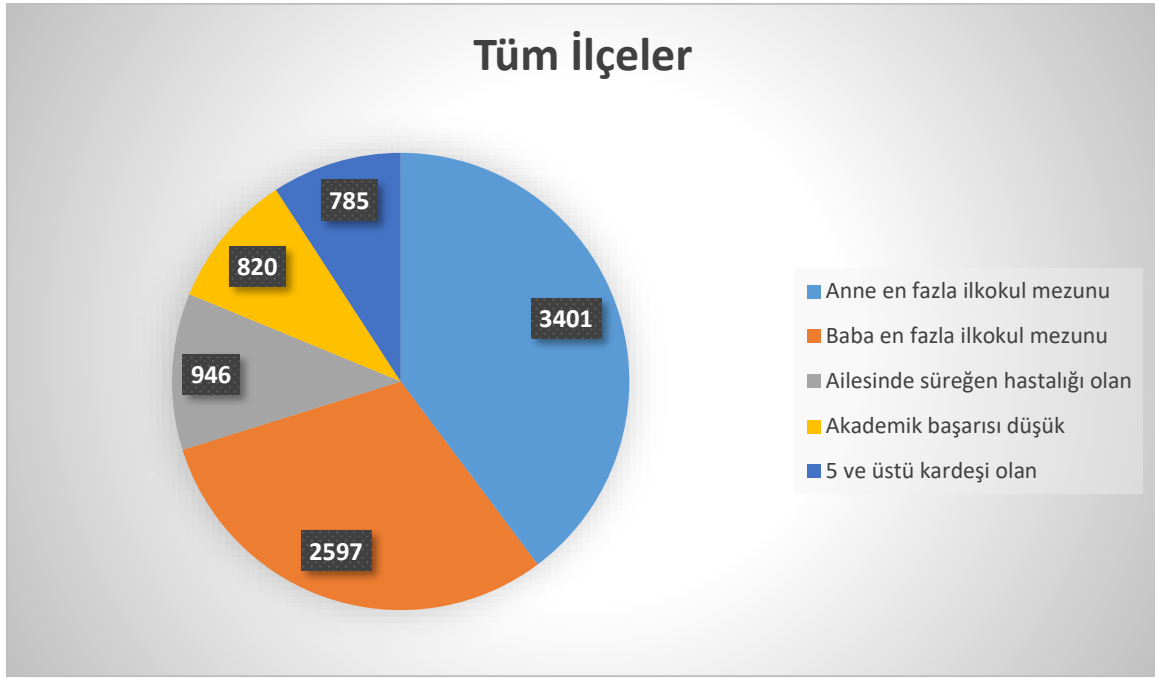
Sinop ili Saraydüzü ilçesine ait risk haritası Tablo-4’de maddeler en fazla işaretlenenden en az işaretlenene doğru azalan sırada verilmiştir. Tabloya baktığımızda Saraydüzü ilçesinde en yüksek frekansa sahip ilk beş risk maddesinin şunlar olduğu görülmektedir: “Baba en fazla ilkokul mezunu” 25 (%21,5), “Anne en fazla ilkokul mezunu” 24 (%20,6), “5 ve üstü kardeşi olan” 10 (%8,6), “Anne ve babası boşanmış olan” 9(%7,7), ‘Yalnızca babası yaşayan’ öğrenci sayısı ise 8(%6,8)’dir.

Tablo-4’de frekans sıralamasında önem sırasına göre ikinci gruptaki 5 maddeye baktığımızda risk gruplarının şu şekilde sıralandığı görülmektedir: “Anne ve babası ayrı yaşayan” 6 (%5,1); “Ailesinde süreğen hastalığı olan” 6 (%5,1); “Akademik başarısı düşük” 5(%4,3) öğrencinin olduğu; “Tek çocuk olan” öğrenci sayısının ise 4 (%3,4); ‘Ailesinde cezai hükmü bulunan’ öğrenci sayısının 4 (%3,4) olduğu tablodan elde edilmiştir.

3.5.TÜM İLÇELERİN TOPLAM RİSK HARİTASI VERİLERİ

Tablo 5: Boyabat, Durağan ve Saraydüzü İlçelerinin Toplam Risk Haritası Verileri

Sıra	Madde No	Madde	Top.	%	Sıra	Madde No	Madde	Top.	%
1	1	Anne en fazla ilkokul mezunu	3401	25,5	19	20	Ailesinde bağımlı bireyler bulunan	122	0,91
2	2	Baba en fazla ilkokul mezunu	2597	19,5	20	19	Ailesinde ruhsal hastalığı olan	114	0,85
3	18	Ailesinde süreğen hastalığı olan	946	7,1	21	32	Bir işte çalışan	99	0,74
4	33	Akademik başarısı düşük	820	6,1	22	24	Özel Yetenekli tanısı olan	84	0,63
5	4	5 ve üstü kardeşi olan	785	5,9	23	34	Riskli akran grubuna dahil olan	59	0,44
6	30	Maddi sıkıntı yaşayan	652	4,9	24	27	Ruhsal hastalığı olan	50	0,37
7	6	Anne ve babası boşanmış olan	501	3,7	25	9	Annesi hayatta olmayan	48	0,36
8	26	Süreğen hastalığı olan	413	3,1	26	28	Danışmanlık tedbiri kararı olan	41	0,30
9	3	Tek çocuk olan	404	3,01	27	14	Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	25	0,18
10	25	Yetersizlik alanında özel eğitim raporu bulunan	365	2,7	28	23	Aile içi şiddete maruz kalan	22	0,16
11	5	Anne ve babası ayrı yaşayan	343	2,57	29	35	Diğer	20	0,15
12	7	Yalnızca annesi ile yaşayan	339	2,54	30	29	Eğitim tedbiri kararı olan	16	0,12
13	22	Ailesi mevsimlik işçi olan	303	2,27	31	11	Anne ve babası hayatta olmayan	5	0,03
14	31	Sürekli devamsız olan	189	1,42	32	12	Şehit çocuğu	0	0
15	8	Yalnızca babası ile yaşayan	156	1,17	33	16	Sevgi Evleri'nde kalan	0	0
16	13	Yalnızca büyükanne/büyükbabasıyla yaşayan	139	1,04	34	15	Koruyucu aile gözetiminde olan	0	0
17	10	Babası hayatta olmayan	123	0,92	35	17	Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu'nda kalan	0	0
18	21	Ailesinde cezai hükmü bulunan	123	0,92	Toplam İşaretlenen Madde Sayısı			13.304	100

Grafik-5: Boyabat, Durağan ve Saraydüzü İlçeleri Risk Haritalarına Göre En Çok İşaretlenen 5 Madde Dağılım

Sinop ili Boyabat Rehberlik ve Araştırma Merkezine bağlı tüm ilçelere (Boyabat, Durağan, Saraydüzü) ait risk haritası olan Tablo-5’de maddeler en fazla işaretlenenden en az işaretlenene doğru azalan sırada verilmiştir. Tabloya baktığımızda tüm ilçelerde en yüksek frekansa sahip ilk beş risk maddesinin şunlar olduğu görülmektedir: “Anne en fazla ilkokul mezunu” 3401 (%25,5), “Baba en fazla ilkokul mezunu” 2597 (%19,5), “Ailesinde süreğen hastalığı olan” 946 (%7,1), ‘Akademik başarısı düşük’ 820 (%6,1) olduğu; “5 ve üstü kardeşi olan” öğrenci sayısı ise 785 (%5,9)’tir.

Tablo-2’de frekans sıralamasında önem sırasına göre ikinci gruptaki 5 maddeye baktığımızda risk gruplarının şu şekilde sıralandığı görülmektedir: “Maddi sıkıntı yaşayan” 652 (%4,9); “Anne ve babası boşanmış olan” 501 (%3,7); “Süreğen hastalığı olan” 413 (% 3,1); “Tek çocuk olan olan” 404 (%3,01) öğrencinin olduğu; “Yetersizlik alanında özel eğitim raporu olan” öğrenci sayısının ise 365 (%2,7) olduğu tablodan elde edilmiştir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Boyabat, Durağan ve Saraydüzü ilçelerinin okul risk haritası sonuçları incelendiğinde tüm ilçelerde en çok işaretlenen ilk beş maddenin;

- Anne en fazla ilkokul mezunu
- Baba en fazla ilkokul mezunu
- Ailesinde süreğen hastalığı olan
- Akademik başarısı düşük
- 5 ve üstü kardeşi olan

Şeklinde olduğu görülmektedir. Anne ve babanın en fazla ilkokul mezunu olması; çocuklarının gelişim dönemi özelliklerini bilme, anne baba tutumu, çocuk yetiştirme, aile içi sağlıklı iletişim, birlikte kaliteli zaman geçirme, çocuğun akademik başarısı, ilgi ve yeteneğine göre yönlendirilmesi gibi hususlarda eksiklikler olabileceğini düşündürmektedir. Anne babaların eğitim düzeyleri, çocukların akademik başarılarını ve yönelimlerini tam olarak doğrudan etkileyen bir faktör olmasa da bu durumla ilişkilendirilebilir. Bunun dışında üç ilçedeki ilk beş risk faktörü incelendiğinde hemen hemen aynı beş maddenin seçildiği görülmektedir. Risk haritasında elde edilen verilerde ilk beş maddeyi ayrı ayrı ele aldığımızda şu değerlendirmeler yapılabilir.

1. Anne en fazla ilkokul mezunu

Annelerin en fazla ilkokul mezunu olmasının kültürel, ekonomik, ulaşım imkânsızlığı, göç, eğitimin önemine dair farkındalık geliştirmemiş olma ve abla-anne rolüne sahip olma boyutlarında sebepleri olduğu düşünülmektedir. Okuma yazma bilmeyen annelerin halk eğitim merkezlerinde bulunan okuma-yazma kurslarına yönlendirilmesi, okuma-yazma bilen annelerin ise halk eğitim merkezlerinde ilgi alanlarına uygun kurslara yönlendirilmesi ile kişisel gelişimlerinin desteklenmesi sayesinde risk durumunu azaltmada yol kat edilebileceğine inanılmaktadır.

2. Baba en fazla ilkokul mezunu

Babaların en fazla ilkokul mezunu olmasına erken yaşta iş hayatına başlama, eğitimin önemine dair farkındalık geliştirmemiş olma boyutlarının sebep olduğu düşünülmektedir. Okuma- yazma bilmeyen babaların halk eğitim merkezlerinde bulunan okuma-yazma kurslarına yönlendirilmesi, okuma-yazma bilen babaların ise eğitimin önemine dair farkındalık geliştirebilmeleri amacıyla okul psikolojik danışmanları tarafından seminer- broşür- çevrimiçi toplantı yollarından herhangi biri ile bilgilendirilmeleri sayesinde risk durumunu azaltmada yol kat edilebileceğine inanılmaktadır.

3. Ailesinde Süreğen Hastalığı Olan

Öğrenciler ailelerinde süreğen hastalığı olan bireyler olduğunda onların bakımını üstlenmek, maddi gelir sağlamak gibi sorumluluklar üstlenmektedir. Süreğen hastalık durumu aynı zamanda öğrencilerin psikolojik sağlamlıklarını da etkilemektedir. Ebeveynlerin süreğen hastalık durumuna sahip kişinin bakım sorumluluğunu edinmesi gereken kişinin “çocuk” olmadığı, çocuğun bu noktada sadece yardımcı rol oynayabileceği hususlarında bilgilendirilmesinin ve burs imkânlarından haberdar edilmesinin bu durumun öğrenci açısından minimum risk teşkil etmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

4. Akademik Başarısı Düşük

Akademik başarısı düşük öğrenci sayısının fazla olması riskli maddeler arasında ön sıralarda yer almaktadır. Diğer riskli maddelere bakıldığında bu hususun, anne babanın akademik düzeylerinin düşük olması, ailede maddi zorlukların varlığı, kardeş sayısının fazlalığı, çocuğun bir işte çalışıyor olması ve okul devamsızlığının fazla olması ile yakından bağlantılı olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin akademik başarısının düşük olmasının sebepleri arasında eğitimin öneminin farkında olmama, gelecek hayalleri kurarken gerçekçi olmama ve yeteneklerinin farkında olmadan alan seçimi yapma, maddi imkânsızlık, kardeş sayısının fazla olması sebepli abla - anne rol karmaşası yaşanması, kardeş sayısının fazla olmasından dolayı öğrencinin ders çalışacak özerk bir alanının olmaması gibi faktörler etkili olmaktadır.

5. 5 ve üstü Kardeşe Sahip Olma

Öğrencilerin kardeş sayısının fazla olması ile ebeveynlerin çocuklarına gösterdikleri ilgi, sağlayabilecekleri ekonomik destek, öğrencinin ev içinde bireysel çalışmalarına ayırabileceği özerk ortam fırsatı imkânları azalmaktadır. Ayrıca kardeş sayısının fazla olması, aile içerisinde

çocuktan yaşına uygun olmayan sorumluluklar beklenmesine yol açmaktadır. Kardeş sayısının fazla olması ve maddi sıkıntı yaşanıyor olması çocuğu erken yaşta çalışmaya sevk edebilmektedir. Kardeş sayısının fazla olması sebebi ile öğrencilerin duyuşsal ihtiyaçlarının, ekonomik imkânlarının ve akademik çalışma yapma fırsatlarının azaldığı gözlemlenmektedir. Bu bağlamda ilde yaşayan ebeveynlere “Bilinçli Çocuk Sahibi Olma” konusu ile ilgili bilinçlendirme çalışmaları yapılmasının risk durumunu azaltacağına inanılmaktadır.

Risk Haritaları Genel Analiz Sonuçlarına Bakıldığında Aşağıdaki Öneriler Sunulabilir;

- Genel tabloya bakıldığında risk faktörlerine yönelik anne babalara; ebeveyn tutumları, çocuk yetiştirme, aile içi etkili iletişim, birlikte kaliteli zaman geçirme, çocuklara olumlu davranış kazandırma, çocuklarda problem davranışlar ve başa çıkma yolları gibi konularda seminer, grupla danışma, yayın çalışmaları (broşür, afiş, e-bülten) vb. bilinçlendirme çalışmalarının yapılması yarar sağlayacaktır. Ayrıca öğrencilere; hedef belirleme, isteklendirme, geleceği planlama ve kariyer vb. konularında rehberlik ve psikolojik danışma faaliyetleri yapılması faydalı olabilir.
- 0-18 yaş aile eğitimlerinin planlı ve düzenli uygulanması, bu eğitimler için eğitici ve uygulayıcıların yetiştirilmesi. Ailelere yönelik açılacak eğitimlerin yaygınlaştırılması
- Velilere sosyal hakları ile ilgili yönlendirme ve bilgilendirme hizmetlerinin sunulması.
- 5 ve üstü kardeşi olan öğrencilere mahremiyet, çatışma çözme, iletişim becerileri vb. eğitimleri verilmesi sağlanmalıdır.
- Akademik başarısızlığın nedenlerinin tespit edilip, eğitsel ve mesleki rehberlik çalışmalarını sunulması ve artırılması gerektiği düşünülmektedir.
- Ailede süreğen hastalığın olması durumunda bu durumun çocuk üzerindeki etkisi değerlendirilip sonuca göre öğrencilerin grupla veya bireyle psikolojik danışma sürecine yönlendirilmesi.
- Yalnızca annesi ile yaşayan, anne ve babası ayrı yaşayan, anne ve babası boşanmış olan öğrenciler göz önüne alındığında bu durumlarda; öğrenci ve ebeveynlere boşanma süreci ve hukuksal hakları ile bilgilendirme yapılması.